

RYSZARD KRYNICKI

Félelem a magasságtól

A hatalom szenved a magasságtól:

minél följebb mászik,
annál jobban fél attól, hogy leszálljon a földre.

Egyedül te vagy

Egyedül te vagy a hazám.

Hallgatás, egyedül te vagy a hazám.
Benned vannak bezárva
minden hiábavaló szavaim;

a néma felhők,
a sóhajok, pillantások,
a levélvivő postagalamb,
ami nyom nélkül eltűnt –

te vagy az én hazám, csönd,
ami holt nyelveken
kiált –

mint egy tűzkárosult,
aki minden hiábavalóságot elveszített,
mint szökött fogoly,
akit a tábor közelében fogtak el,

bár már nem vagyok gyerek,
s rabod sem vagyok,
tudom, hogy még száműzötten is
hű maradok hozzád, nyelvem,
és te is bennem maradsz,
mint egy megdagadt nyelv: szív,
ami életben tart,

ameddig

Múmia a budapesti Szépművészeti Múzeumban

Hogy kerültél ide,
te szegény egyiptomi hercegnő múmiája,
amit idegen pillantásoknak állítottak ki?
Most itt van a te másvilágod.
Magam is része vagyok,
ahogy téged nézlek.

Más túlvilág eddig még nem volt.
Nem tudni, vajon
lesz-e.

Milyen is ott?

Hajnali 3.16-kor ébredek.
Álmomban pontosan tizenhat óra három volt,
amit világosan láttam a templomi toronyórán
Londonban? vagy Budapesten?

Egy perce még Brechtről beszélgettünk
a velem egykorú
Petri Györggyel,
aki két éve már nem él.

(Az igazat megvallva, hallgattunk,
de jól tudtuk, miről van szó.)

Na jó – mondtam, félbeszakítva őt –, de mondd,
milyen is ott?

– Hogy-hogy ott – mondta vállat vonva –,
hiszen most itt vagyunk.

Nyelvi mulatság

Lírai hősöm bőrének tökéletesen kivasalt ruhájában, hitelen ismeretlen város főutcáján ébredve, nem képes emlékezni állandó utazásának, ennek az elfolyó szökésnek a céljára. Megállít egy „Ganajbogár” márkájú katonai teherautót.

Visszafojtja lélegzetét. A sofőr mellett ülő nő szótlanul helyet mutat neki a jármű hátsó részében. A teherautó tele van tollas zsákokkal, amik a ruhához tapadnak.

Behízeltgően meleg van. Mint a terhes bentiségben. Elalszik, álmából új utas ébreszti, aki bekecmereg. A saját testébe. Utána ügyetlenül bemászik a nő a sofőrülésről. Közéjük fekszik. Meghitten meleg augusztusi éj van 1965-ben. Vodka- és izzadságszag. Összeszorult arcok. Gyerekkor. Betörtetlen lovak.

Óvatos, de biztos női kéz érintése. Felbátorodva kigombolja a bőrét. Tollak lepik be. A nő nyelve ismeretlen teher. Belepi a nyelv. Lány máglyán ébred, kitépett lángnyelvekből. A nyelvek vak állatok.

Ismeretlen csengésük. Kitépett tollak. Lángoló könyvek máglyáján ébred. Álomba hull. Kiesik saját nyitott arcából. Belepi az álom. Lírai hősöm nem akar rókázni, szívesen megteszi más is. Lírai hősöm megrágja újságpapír-nyelvét. A szájából kivett nyelv megrágja, megemészt. Újságpapírból készült tenyér tépi ki nyelvét, fogja be vérző száját. A világból kivágott emberi nyelv tekereg a földön. A tűz nyelve. Meg a gleccseré. Embertelen, tehát önellátó nyelv, magába hajol és emészt. *Ouroboros?*¹ Kibújjik magából.

Az újságok levágott nyelvei kampón lógnak az olvasóteremben, a láng fekete-fehér fallosza a föld felé fordul el.

1 **Ouroboros: ezoterikus jelkép, a saját farkába harapó kígyó**

Születésem

nekem a deportálásban születettnék
a halál helye jutott kezdetnek

meg a személyi kultuszé
a mértéké
s a mérlegé

a katonai személyiségé

a haladó paralízisé
a megbénító haladásé

nap mint nap hallgatom
a legújabb híreket

a halál helyszínén
élek

Senki elégiája

Ne kiabálj. Ne szólj. Aludj.
Ne imádkozzál hiába.
Ne sírj. Városod fölött
sötétség árnya.

Hogy ki fog élni és ki nem,
csak a hajnali köd a tudója.
Hogy kit ér el Erynnis
és kit a szégyen.

Ne fohászkodj, ne átkozódj,
álmodban ne kiáltozz: támadnak.
Túl késő van. Ūt az óra.
Kasszandra, már itt vannak.

Már bejöttek, Kasszandra, ne sírj,
ne sirass engem, kérlek.
Tűz fénye, csüggedés a városon,

fölöttünk sötét az éjjel.